

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 4 korona.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
CSOMOR BÉLA.

Üdvös és nagyszerű intézkedés.

Hála legyen az Istennek, hogy végre valahára a szőlészek panasza meghallgattatott, a szőlészeti terén bekövetkezendő vesztély felismertetett s a magyar borok értékesítésének érdekében az első határozottabb lépés megtéetett.

Szükség is volt már erre, nagy, égető szükség. Nemsokára úgy jártunk volna, mint a cigánynak a lova, amely épen akkor gebedett meg, amikor már lett volna mit ennie. — Megfúltunk volna a magunk zsirjában. — S ezt a szánalmas állapotot semmi egyéb nem teremtette meg, mint a szőlészeti forsirozása. A rekonstrukció, amely lassan indult meg, ép oly rohamosan halad most előre. Most már ott állunk, hogy legtöbb promou-toriumaink szőlőkkel vannak beültetve. Bércz, róna, síkság, mind outja már a szőlő levét s halmozódik a nagy hortömeg, amely eladásra vár. S ez a legnagyobb bökkenő, hogy a magyar bor eladásra vár. De ám kinek adjuk el? A külföldnek nem igen kell, mert a magyar sajtó által telekiabált borhamisításokat még nem felejtette el. Benn az országban sem igen tudjuk értékesíteni, mert az olcsóbb olasz bor a nyakára hág. Az olcsóbb, mert előállítása kevesebbe kerül s mert olcsóbb, nagyobb a kelendősége is.

Ezt a borzasztó helyzetet minden szőlész érzi, de legérzékenyebben érzik azok, akik állami segítséggel fogtak a rekonstrukcióhoz. Az agrár-kölcsönrel újítók vannak a legkinosabb helyzetben. S ez könnyen érthető is. Egész éven dolgoztatni

kell a szőlőt, ami borasztó összegbe kerül; a termésből kell fizetni az adót s esetleg előre felvett kölcsönt, a jövő évi munkáltatásnak a költségeit; azután ebből kell fizetni az agrár-kölcsön egy évi esedékes részletét. Tessék most már elképzelni az agrár-kölcsönrel dolgozó szőlész kínos helyzetét, mikor leszüretel s borát nem tudja értékesíteni!

Ebben a kétségbeesítő helyzetben tehát üdvös és egyszerű intézkedés volt a földművelésügyi ministertől, hogy a magyar borok értékesítésének érdekében egy Országos Borászövethozat létesítését vette tervbe. Ilyen intézkedés lényegével már tisztában voltunk, csak a forma felett voltak a nézeteink eltérők. Darányi Ignác már régóta szívesen foglalkozott ily központi borszövethozat gondolatával. Hisz már 1899-ben preliminált százezer forintot a meglevő mintapinceze oly irányban való átalakítására, hogy ez csak néhány bortermelő privilégiuma legyen, hanem teljesítse azt, amit ezimében az »országos« név ígért, vagyis hogy az általánosságának legyen használati szerve. Ez azonban néki még nem sikerült, de sikerülni fog az új miniszternek, aki nem tette félre az előmunkálatok aktacsomóit, hanem egyik elsőrendű feladatának tekinti az immár megérett tervezetet a megvalósítás felé segíteni.

Ezen elhatározásával Tallián Béla a magyar szőlősgazdák őszinte háláját érdemelte ki.

Ha végig olvassuk a tervezetet, lelki nyugalommal constátálhatjuk, hogy a létesítendő Országos Borászövethozatnak nagy jövője lesz. Jövőjét biztosítja az a körülmény, hogy olyan alapra szándékoznak az egészet fektetni, amelyen felépül a magyar borok értékesítésének új korszaka. — Már maga az a körülmény, hogy az állam 200.000 korona támogatással 4 éven át évi 50.000 koronát fog a központi szövethozatnak rendelkezésére bocsájtani azon feltétellel, hogy a társadalom a maga részéről legalább is ezen összegnek négyszeresét jegyzi, elegendő biztosíték arra, hogy a létesítendő szövethozat egészségesen prosperálhasson. Ez a szövethozat szövethozati alapon alakulna meg, mindenki beszolgáltatott borainak arányában üzletrészeket tartozik előjegyeztetni s nagyon természetese, hogy a legnagyobb üzletrészt az állam jegyzi elő. Van ebben a tervben egy nagyjelentőségű motivum is, ez az, hogy a borok abszolút árán és a felszámított kezelési költségeken kívül produkált tiszta nyereség nem a szövethozat tulajdonába megy át,

hanem szétszattik a termelők között. Ez a motívum fényes jövőt jósol a szövetkezetnek, mert az eddigi legtöbb szövetkezet ezt kifejejtette alapszabályaiból.

A létesítendő Országos Borszövetkezeten kívül a földművelésügyi miniszter a beruházási törvényjavaslatba pinceszövetkezetek támogatására 2 millió koronát vettett fel, mely összegnek egytized része szolgálna a központ segélyezésére, míg a megmaradó rész vidéki szövetkezeteknek fog jutni. Ez a terv szerves összefüggésben van a létesítendő Borszövetkezet tervezetével s így a vidéki pinceszövetkezet jelenlegi helyzete nemcsak megjavíttatik, hanem a jövője is biztosíttatik. A központ ellátja ezeket pénzzel, ezek pedig beváltják a vidéki termelők borát, amelyet azután beszolgáltatnak a központba. Ez a terv megfogja óvni a vidéki pinceszövetkezetek attól, hogy azok borkereskedőknek tűnjenek fel. S ez nagyon fontos körülmény, mert legtöbb jelenlegi pinceszövetkezet azért dolgozik deficittel, mert nem rendelkezik oly tágas kerettel a bor biztos eladását illetőleg, mint amilyennel a létesítendő szövetkezet fog rendelkezni. Ez az üdvös intézkedés egy olyan apparatust fog konstruálni, amelynek egy központja s számtalan nagyobb és kisebb orgánuma lesz. A filiák az egyes vidékre nézve lesznek centrumok, a központ pedig a kisebb organumnak biztos existenciáját fogja biztosítani. Hangsúlyozom, hogy a biztos existenciáját fogja biztosítani. Legtöbb vidéki pinceszövetkezetnek épen az a legnagyobb betegsége, hogy kellő pénzzel nem rendelkezhetik állandóan. Számtalanszor tapasztaljuk azt, hogy a vidéki pinceszövetkezetek nem adhatnak pénzt a termelőnek azért, mert a pincében felhalmozódott borokat nem tudják állandóan értékesíteni. Ha jön egy nagyobb borkereskedő, akkor van pénz s akkor rajként megrohanják a tagok az igazgatót; ha nincs borkereskedő, akkor pénzt sem tud adni az igazgató. Ezen betegség legjobb gyógyítója a létesítendő szövetkezet lesz, mert az oly nagy kerettel fog rendelkezni, hogy állandó üzemben dolgozhatik s így nemcsak a vidéki pinceszövetkezeteket is látja el pénzzel, hanem azok állandó üzemét is megteremti.

A földművelésügyi miniszter a létesítendő központi Borszövetkezet alapszabálytervét egy anketten mutatta be, hol az ügy nagy jelentőségére való tekintettel nagy számban jelentek meg a nagyobb szőlőbirtokosok, borkereskedők és szaktekintélyek. Az anketten jelen voltak többsége a központi Borszövetkezet léte-

aitése mellett foglalt állást s azért határozatilag az előtte fekvő alapszabály tervezetet a részletes tárgyalás alapjául elfogadottnak jelentették ki. Miután azonban ily nagyszámu értekezlet a részletek kidolgozásában közre nem működhetik, azért oly bizottsághoz kivánták a tervezetet utasítani, melyben minden borvidék képviselve legyen. Ezek elnökeül dr. Wekerle Sándort ajánlották.

Az Országos Borszövetkezet feltetlenül létesülni fog, mert égető szükség van reá. Megmentője, biztosítója lesz a magyar szőlészek érdekének. Piacot fog teremteni a magyar bornak ugy a külföldön, mint hazánkban. Ez a szövetkezet valóra fogja hozni a borkereskedők ama óhaját, hogy egyöntetű borokat szerezhessen be Magyarországon. Vissza fogja állítani a magyar borok reputációját, mert a külföldnek kötelessége, hogy egy ilyen nagyszerű állami intézményben garantiát lásson.

De ez az Országos Borszövetkezet korszakot is fog nyitni a vidéki pinceszövetkezetek történetében. Megjavítja azoknak mostani rossz helyzetét, orvosolni fogja azok betegségeit s biztosítja azok egészségi existenciáját. Azzal pedig, hogy szakszerű pincemesterekkel és pincemunkásokkal fogja ellátni Magyarországot, nemzetgazdasági és szociális érdeket fog szolgálni. Nagy bajunk volt eddig az, hogy a szakszerű pinczemestereket ujjonnan lehetett megszámlálni. Kevés van azért, mert nincs hely, ahol magukat kiképezzék. Még a vidéki pinceszövetkezetek is alig-alig kaphatnak egy igazán szakképzett pincemestert, már pedig a borok értékesítésének egyik legfontosabb feltétele az, hogy azok tisztán legyenek kezelve. A létesítendő Borszövetkezet igazi szakképzettségű pincemesterekkel fogja ellátni a vidéki pinceszövetkezeteket, ezek pedig az illető vidék bortermelőivel megismertetik a helyes pincekezelést s már magában véve ez a körülmény áldászerű lesz a bortermelőkre, mert csak így űzhetünk produktív bortermelést. Szociális szempontból pedig egy nagy tömeg embernek megélhetését fogja biztosítani és megkönnyíteni, mert ezáltal a pálya is tisztességes keresetet fog biztosítani az arre lépőknek.

A legfontosabb eredmény pedig az lesz, hogy ez az Országos Borszövetkezet megfogja védeni a magyar szőlősgazdák és borok érdekeit. Tevékeny és számottevő részt vehet ki az országos népmozgalmakban s szava nyomatékos lesz a kormány előtt is. Minthogy saját érdeke is, hogy a jelenlegi olasz borvám megszűnjék, erős a bizodalunk, hogy ez ellen is sikra kel

s a magyar bortermelőkkel egyetemlegesen bezáratja a sorompót az olasz borok előtt.

Ennyi szép és hasznos intencióktól vezetett szövetkezetnek csak biztos jövőt jósolhatunk. Hiszük és reméljük, hogy a földmivelésügyi minister üdvös és nagyszerű intézkedésének meg lesz a fogantaja. — Nehéz helyzetünkön ez javítani fog s felvirágoztatja hazánk szőlőkultúráját.

A kezdeményezés érdeme a földmivelésügyi minister ur és a magyar kérmányó, de a megvalósítás érdemét mi vivjük ki magunknak. Szívvel-lélekkel támogatassuk ezt a szent ügyet, amelyet rekonstruált szőlőkultúránk történetében egy fényes korszak fog megörökíteni.

Peronospora és a permetezés.

Ugy látszik, hogy az idén nem sok bajunk lesz a peronosporával. De minthogy több helyről írják, hogy a veszedelmes gomba vehemensen kezd fellépni, azért nem végzek hiábavaló munkát, ha a peronosporát töviről-hegyire megismertetem szőlőszőlőstársaimmal s elmondom az ellene való helyes védekezést.

A szőlőragya (*Peronospora viticola* vagy újabb néven: *Plasmopara viticola*) Amerikából származik, hol már régóta „Mildew” név alatt ismerik és rettegik. Európában 1878-ban fedezték fel először Franciaországban s innen elterjedt egész Európában.

Magyarországon állítólag 1877-ben már Versecen találták meg; annyi tény, hogy 1880-ban augusztusban Budán Molnár István vette észre. — Az 1880-tól kezdve esahamar több vidéken fellepett s már mindenütt egyenlően előfordul és pusztít.

A peronospora leginkább alant, vagy nagyobb vizek partján fekvő kötött talaju szőlőkben, melyeknek levegője a gyakori köd és bőséges harmat folytán nedvesebb és nappalokint a levegő is melegebb és magasabb hőfokot ér el fordul elő, továbbá a homoki szőlőkben juniustól kezdve késő őszig, míg a lomb le nem hull. A szőlőtökeken világossárgás, később barnás színű foltos, vagy egészen elhalt és kiszáradt leveleket találunk, melyek összezsugorodva a vesszőről már lehullottak, vagy még rajta csüngnek; az ilyen leveleket biztosan a peronospora bántja. — Ha ilyen leveleket találunk, vegyük le és vizsgáljuk meg közelebbről. Ekkor látni fogjuk, hogy az alsó lapján apró fehér foltokat találunk, melyeknek vékony rétege úgy látszik, mintha valaki a levél zöldes lapjára finomra tört cukrot hintett volna.

Legtöbb szőlősgazda a peronoszpórát összetéveszti a nemezbetegséggel (Erinosissal), avagy a lisztharmattal (Odiummal) pedig ezektől igen könnyen megkülönböztethető.

Az Erinosis, melyet egy sajátságos átka okoz, a levél alján bemélyed foltokon mutatkozik. Ezeknek a bemélyedéseknek megfelelően a levél felső részén dudorodások is találhatóak. Ilyen bemélyedés a peronosporánál nincs. Továbbá az Erinosisnál a határvonal éles, míg a peronosporánál ez teljesen elmosódik. Ha a peronospora fehér foltjait ujjunkkal le vagy szét akarjuk dörzsölni, a foltréteg a nyomásnak könnyen enged és rögtön szétválik: az Erinosis foltja azonban nem enged, inkább az egész folt kiesik a levélből.

A peronospora a lisztharmattól is sokban különbözik. A lisztharmat foltja rendszeren a levél felső részén található, míg a peronosporáé mindig a levél alsó részén. A lisztharmatnak rendszeren penészszata van, míg a peronosporának semmi szaga nincs.

A szőlőragya foltja kezdetben kicsi és rendszeren a szőlőlevél fő vagy mellékerei menetében mutatkozik. Ez a kis folt idővel megnagyobbodik és elterjedhet a levél egész felületén. Az elterjedés oly nagy lehet, hogy a tőke összes leveleit megtámadja, amelyek azután lehullanak s a tőke teljesen kopaszon marad. Ez a betegség nemcsak a leveleket támadja meg, hanem a zöldhajtást is, sőt a fürtököt is, amely ennek következtében elszárad és lehull. Ugyancsak idézhet elő rohadást is fürtön amely vagy szürke, vagy barna színű szokott lenni.

Ha az eddigi fehér foltról egy kis darabkát tüvel lekaparunk és erősebb nagyító üveg alatt közelebbről megvizsgáljuk, látni fogjuk, hogy az temérdek finom szálakból van összetéve. Ebben a szálakban fogjuk megtalálni a gomba magját is, amely élteti az egész gombát. Ezt a magot nevezzük nyári sporának. Ez csak nyáron él és pusztul, de télire maga is elpusztul.

E nyári spórák ha megérttek, akkor a szálaktól elválnak s a szél által tovább vitetnek. Igaz ugyan, hogy nagy részük olyan helyre esik, ahol elpusztul, de legtöbb mégis olyan helyre kerül, a hol a kellő meleg és még inkább a szükséges nedvesség annak fejlődését előmozdítja. Ilyen kedvező hely a harmat-, vagy az esősepptől megnedvesített szőlőlevél. Az ilyen esőseppbe esett mag rögtön fejlődni kezd. Szálakat engednek magukból s ezen szálak végén tömlők láthatók, amelyek befurják magukat a szőlőlevél sejtjébe. Ehhez az átalakuláshoz, tehát még szálakat eresztenek és azok végét a levél sejtjébe befurják, nem kell több, csak egy fél óra. Ha egyszer már a spóra szála befurta magát a levél sejtjébe, ott rögtön megkezdí romboló munkáját. Mint-hogy ez a spóra szála a növény nedvét teljesen felemésztí, nagyon természetes, hogy az ilyen nedvétől megfosztott levél megbetegszik és elhal.

A peronospora egész nyáron át szaporodik s az ugynevezett nyári spórákból. Ősszel, vagy télen, minthogy ezek a nyári spórák a fagyott ki nem bírják, elpusztulnak és nem csíráznak ki többé soha. Ezzel azután vége is volna a peronospora résznek, ha nem volna egy olyan alakja is, amely ezzel a veszélyvel daczolva, életben marad a következő tavaszig.

Nevezetesen a nyár folyamán egy olyan spóra is fejlődik, amely a nyári spórával párzik s ettől megtermékenyül. Ezt a spórát téli-spórának hívjuk, a mely nösejtekből áll. Ez a téli-spóra a telet a lehullott és félig elkórhadt levél belsejében tölti és tavasszal, ha a fejlődésre kedvező idő újra beköszönt, életre kel ismét: kicsirázik és a peronoszpóra véstől terjeszti. A téli-spórának csirázására vonatkozólag a tudomány eddig nem mondhat sok biztosat, annyi azonban bizonyos, hogy ez az alak az, amely a vést egyik évből a másikba viszi át.

A szőlőragya, mely leginkább akkor szokott igen feltűnő módon jelentkezni, ha esős vagy épenséggel zivataros időjárást meleg időszak váltogat fel. A nagyon meleg június legjobb a kifejlődésére.

A peronospórának azonban nemcsak közvetlen időszerű veszélyei hanem nagy utókövetkezményei is vannak.

Gyakran tapasztalja egyik-másik szőlősgazda, hogy a tőke tavasszal vagy egyáltalában nem hajt ki, vagy rendszerint jóval később és aztán megtörténik még az is, hogy ezek az elkésett hajtások nem a rendszer helyökön jelennek meg, hanem a tőkének a nyaka táján vagy még ennél is alább. Ilyenkor azután a gazda kétségbeesik s majd szét föl a feje, hogy tőkéi betegségének az okát megtalálhassa. — Pedig hát ennek az elkésett hajtásnak oka igen egyszerű és abban rejlik, hogy miután a peronoszpóra a megelőző ősszel megakadályozta a vessző megérését, az a téli fagygyal szemben nem tudott eléggé dacolni s így vagy még télen áldozatul esik, vagy tavasszal igen hiányosan hajt. Ez a csapás igen érzékeny, különösen az ojtványokra nézve, mert megtörténhetik, hogy ilyen módon az ojtvány nemes vesszeje elpusztul, míg az alany megmarad és akkor nincs más hátra, minthogy ismét új ojtáshoz fogjunk hozzá. — Ezért nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy a peronosporás időben a szőlősgazda e gombáktól különösen a drága ojtványait óvja és védje.

A szőlősgazdának jó lesz azt is tudnia, hogy a peronoszpóra melyik fajokat nem szereti. Tapasztalat szerint az amerikai fajok közül csak a Labruska-félék vannak megkímélve; hazai fajtáink közül pedig azok kíméltetnek meg leginkább, melyek durva szövetű s alul nemezes levelekkel bírnak. A francia „Gastets” nevű szőlőfajta eddig a legmentesebb ezen betegségtől és ezért a francziáknál nagy becsben áll.

Ez a káros gomba már annyira befészkelte magát Európában, hogy annak felléptére ugyszólván évenként mintegy biztosan kell számítanunk, más szóval ezen gombabetegség ellen állandóan kell védekeznünk.

Most már az a kérdés merül fel, hogy mivel és miként kell e kártékony gomba ellen védekeznünk?

A védekézésnél basználható anyagok a következők: tiszta rézgálic, Bordói lé, Mennyei víz, a kékgálicz és szóda oldata. — Minthogy azonban ezek közül manapság a rézgálicz oldatot használják szelvényhosszában, én csak erről fogok megemlíkezni. Nálunk a rézgálicz oldatot, Bordói lének is hívják. A rézgálicz oldatot mészből és rézgáliczből állítják elő. Az oldat elkészítésénél, fontos kérdés a keverés aránya. A

keverés törvénye az, hogy az egy százalékos oldathoz 1 kiló rézgálicot és egy kiló oldatlan meszet kell tenni. Hangsúlyozom, hogy oldatlan meszet. Az oldott mészből már többé-kevésbé hiányzik az az alkatrész, mely a permetet a levélhez tapasztja: de meg azért is ajánlatos az oldatlan mesz, mert az oldott nem áll el sokáig. — elporlik, összeomlik, elölgül.

Rége 2—3, sőt 4 százalékos oldatokat használtak, de ma már csak 1 százalékosat használunk, mert bebizonyult, hogy ez is megfelelő.

Magát a permetező anyagot a következőképen készítjük. Tudni kell mindenekelőtt a gazdának, hogy az első permetezéshez egy holdra körülbelül 3—4 hektó oldat szükséges, a későbbi permetezéshez pedig mindenkor 5—6 hektó. — Így meghatározva a kellő adag rézgálicz oldatot, sűrű vászon zacskóba kötjük és vízbe csüngetjük. A rézgálicz a zacskóból egy éjjel kioldódik és csak tisztátalan üledéke marad a zacskóban. Eközben a lemért meszet külön edényben megoltjuk.

Ha a rézgálicz már megoldódott, az oldott mesz pedig tökéletesen kihült, a mesztej a rézgálicz oldatba öntjük és az oldatot a kellő mértékre felhígítjuk. Ha például 1 kiló rézgáliczot és 1 kiló meszet készítünk, hogy az oldat 1 százalékos legyen, az összeöntött keveréket 100 literre kell felhígítani. Minthogy pedig a mészben kövecsek is lehetnek, jó lesz az oldatot szitán keresztül engedni, mert máskülönben a permetező géppel gyűlik meg a bajunk. Nagyon vigyázzunk továbbá arra is, hogy a rézgáliczot vagy agyag, vagy réz, vagy faedényben oldjuk fel és annak kavarásához is csak faeszközt használjunk, mert a vasat megtámadja.

Az így elkészített oldattal azután hozzáfoghatunk a permetezéshez. A permetezésre vonatkozólag a következőket ajánlom.

A gazda sohase várja be, hogy a peronoszpóra fellépjen, hanem azt meg kell előznie. Tehát május végén az első permetezéssel el kell készülnie. Mert az a fő, hogy a réz már akkor a levélen legyen, midőn ott a spóra befészkelni akarja magát: így azután a réztől tovább nem élhetvén, rögtön elpusztul. Nagyon csalogódik tehát az a gazda, aki egy pár forint haszonért bevárja a gombát és csak akkor permeteztet, amikor a levelek már szemmel láthatólag pusztulni kezdenek. Az ilyen haszonnak a vége mindenkor kár szokott lenni. — Ajánlom tehát a szőlősgazdáknak, hogy előzzék meg a peronoszpóra fellépését.

A permetezésre legalkalmasabb a csendes és meleg időjárás, hogy a kihintett folyadék jól tapadhasson a megvédendő lombra és éppen ezért nem tanácsos esős, vagy esőre hajló időben permetezni, mert az eső igen könnyen semmivé teheti a munkát. A permetezést a harmat felszáradása után azonnal meglehet kezdeni.

Permetezés közben különös gond fordítandó arra, hogy a permet a levelek alsó lapját lepje el, mert hisz láttuk, hogy a szőlőragya csak ott szokta a levelet megfertőztetni. Be kell a fürtöket is permetezni még akkor is, ha virágzanak.

A szőlősgazda kénkénegezés idején is permetezhet. A kötözés után mindjárt azonban nem szabad permetezni, hanem be kell várni, míg a lomb kiszabadul a kényszerhelyzetből, amelybe a kötözés közben jutott.

Ami a permetezés számát illeti, határozottan nem mondhatjuk ki, hogy háromszori permetezés elegendő. Bizony néha megesik, hogy ötszöri permetezés sem elég. Különösen akkor kell többször permeteznünk ha az eső közvetlen a permetezés után lép fel. Ez ugyanis lemossa a friss permetet s ilyenkor meg kell azt repetálni. Általában a háromszori permetezés elegendő. Az első permetezésnek május végén, a második permetezésnek júliusban, a harmadiknak pedig négy héttel a szüret előtt kell megtörténnie

Ha a szőlőgazda az első permetezést elmulasztotta s később az venni észre, hogy a peronoszpóra fellépett, akkor rögtön fogjon hozzá a permetezéshez és tanácsos lesz ez esetben a rézgáliczból valamivel többet használnia, mint rendszeren, de mindamellett nem igen sokat, mert különben megperzselné a lombot.

Igen sokszor felmerült már az a kérdés, hogy a permetezésre használt rézgálicnak van-e hatása a borra. — Erre nézve szolgáljon megnyugtatólag, hogy az a rézmennyiség, amely ez alkalommal a szőlőre rakódik, sokkal kevesebb, mintsem annak valami káros utókezelménye lenne.

Ami a permetező-gépeket illeti, erre nézve megjegyzem, hogy az eddig forgalomban lévő permetezőgépek között legjobb az „Eclair” nevű gép, melyet Vermorel V. francia Ville-francheban gyárt. Ennek a gépnek a kezelése nagyon egyszerű. Hátára veszi a munkás és a tökesorok közt haladva, a kiömlő permeteggel behintí a tőkék egyik oldalát: a tökesor végen megfordul és bepermetezi most a sor másik oldalát is. Sorrul-sorra így halad azután tovább.

A permetezés sikerének egyik főkélléke az, hogy ügyes munkás végezze. Ámde újabban már kevés ember hajlandó ilyen munkára, mert a permetezéshez használt anyag igen megviseli a ruhájukat és kinarja a kezeiket. Ezen csak úgy lehet segíteni, ha a permetezést végző munkásnak valami olcsó ruhát adunk, vagy ha valamelyes zsákdarabból külön e célra olcsó ruhát készítünk számára és meghagyjuk neki, hogy a permetezés után, délben és este a kezét tiszta vízben jól mossa meg.

Végül mindezek után nagyon ajánlom, hogy a gazda éber szemekkel figyelje az egész nyáron át a szőlőleveleket. Különösen jelenleg midőn oly meleg idők járnak. Ha most fellép az eső, biztos lehet abban a gazda, hogy fellép a peronoszpóra is. Tehát készen legyen minden gazda szőlőjében a permetező anyag és rendben legyenek a permetező-gépek.

A zöldojtványok visszaeséséről.

Sok gazdatársamtól hallom, de magam is tapasztaltam, hogy az 1—2—3 éves eldöntött zöld ojtványok, pusztulnak. Ez igen nagy baj!

Felhivom tehát t. gazdatársaimat ezen kérdés nyilvános megvitatására, mivel mint minden egyéb dolognál, ennél is remélhető, hogy eszmecsere útján ezen pusztulás okát is megtudjuk és a jövőre nézve esetleg megakadályozhatjuk.

Én sokat gondolkodtam e pusztulás felől és több okot is találok. Elmondom sorrendben:

1. Hiba, hogy különösen kisebb szőlősgazdáink II—III. oszt. simavesszőt ültetnek, ezeket már a következő évben beojtják esetleg 3—4-et is, ősszel eldöntik akkor is esetleg kettőt, a harmadik évben már terem. Ez a tőkére nézve a legterheesebb feladat. Terhes pedig azért, mivel a ripáriáról nálunk nem szokás a harmatgyökeret eltávolítani. Pedig ez fontos dolog. Fontos azért, mert a harmatgyökéreképződés mindig a talpgyökér rovasára történik. No most már döntés alkalmával a felső gyökereket szükségképen kell, hogy eltávolítsa, — a talpgyökér gyöngye, hát mi táplálja aztán azt az eldöntött ójtványt? Csak sidlődés ez, mely után visszaesésnek kell bekövetkezni

2. A visszaesés oka szerintem lehet az is, hogy ősszel döntünk. Már pedig a leglelkiismeretesebb munkásunk sem tudja elbírálni, hogy az az eldöntött ójtvány valjon tökéletesen beérett-e? Felszedtettem 30—40 db 2 éves zöldójtvány döntésű tőkét és mondhatom, hogy semmi külső kapa vagy rovársérülést nem találtam, hanem találtam azt, hogy éretlen volt az ójtvány, a mikor eldöntötték,

3. Az is felhozható okul, hogy 2—3 év óta — szerencsénkire csak szüret után — fellép a lisztharmat és megfigyelésem eredménye az, hogy többnyire azok az ójtványok esnek vissza, melyek lisztharmatosak voltak.

Most már az a kérdés, hogy miként akadályozhatjuk meg a zöldójtványok visszaesését. Mert hogy azt mondjuk, hogy a zöldójtványokkal való telepítés sem jó, ez abszurdum volna, mivel látjuk, hogy vannak zöldójtványokkal telepített szőlők, melyek kitünőek és melyeknél visszaesés egyáltalán nem tapasztalható.

Nekem is van egy 14 éves fordítatlan talajban levő zöldójtványnyal döntéssel telepített szőlőm. Ebben tavaly pótoltam először és nem kellett több mint 6 százalék. Hát ez elég szép eredmény! Megfigyeltem több szőlőt is és a melyek oly évben lettek ojtva és döntve, a mikor lisztharmat nem uralkodott, ott visszaesést nem észleltem.

Hogy a jövőben ilyen baj be ne következhessek, nézetem a következő: Sima alanyvesszőt a következő évben ne ojtunk, hanem csak a harmadik tavaszon vagyis a mikor már 2 éves, ekkor is csak az erőteljes hajtásokba. Az ójtványt megeredése után nagyon gondozzuk, a pamutot vegyük le, nehogy az ójtványokon, gyűrűszerű bevágásokat okozzon, továbbá az úgy rendezett hónaljajtásokat gondosan távolítsuk el és végül augusztus havában kénporozzuk be és pedig ismételtén, hogy a lisztharmat meg ne lepje, így aztán valószínű, hogy tartós, egészséges ójtványt döntünk vagy ültetünk el.

A leghelyesebb mód pedig az volna, hogy ősszel ne döntsünk, hanem a karótól vagyis a kötelektől megszabadítjuk, így aztán sem a hidegnek, sem ólmosesőnek annyira kitéve nem lévén, jól kitelel, s tavasszal aztán könnyen felismerhető, melyik ójtvány érett s melyik nem. Ez azonban nálunk alig kivihető, mivel sajnos, évről-évre halljuk, hogy már ősszel is ellopják. Tehát a meddig a közbiztonság ilyen lesz, a

garancia igen csekély, miért is a szegény szőlősgazda drága pénzen készült ójtványait igyekszik mielőbb eldönteni és a fölösleget hazavinni.

Ezek volnának az én tapasztalaton alapuló nézeteim.

Nem tartozom azok közé, a kik nézeteikbe szerelmesek, hanem mindenkor szívesen veszem a jobbat, iparkodjék tehát mindenki hozzászólni, hogy az eszmék tisztázódván, közös hasznát lássuk elméleti fejtegetéseinknek édes mindnyájan a gyakorlati életben.

Hirschl Antal.

Künn a szőlőben.

A június hónap a szőlő virágzásának időszaka, már pedig régi tapasztalat szerint ilyenkor a szőlőben járni nem tanácsos, azért tehát a szükséges munkálatokat pld. az első kötözést annak beköszöntése előtt, a halaszthatókat annak lefolyása után kell elvégezni. A gondos szőlősgazda a virágzást éber szemekkel figyeli, mert ennek is van két hatalmas ellensége: a szőlőmoly (Csohylis ambiquella) és a szőlőilonca (Fortrix pilleriana). A szőlőmoly évenként kétszer szokott mutatkozni: június közepén és augusztus közepén. Júniusban a fürt apró bimbóit, később a nyíló virágzatot, majd az apró kötődött bogyókat pusztítja. A szőlőmoly első nemzedéke hernyó, amely eleinte igen parányi és zöldes színű s később szennyesrozsás; teljesen felnőtt korában 8-10 mm. hosszú. E hernyót a fürtön sohasem lehet szabadon látni, mert amíg egészen kicsi, addig belefurakodik a bimbókba, miközben azokat finom pókhálószalakkal összekötögeti, később pedig részint az elragott virágból, részint pedig azok elváló hulladékaiból ugyancsak a szájából eregetett pókháló szálakkal a fürt gerezdei között hosszúságú fészket készít, amelynek belsejét kibéleli. E fészkeben tartózkodik s innen indul ki, hogy kártételeit folytassa. Ebben a fészkeben június végén teljesen kifejlődött és vagy ebben a fészkeben, vagy a kötöző anyagon, vagy a karon behálózza magát. Két hét múlva, tehát július elején tömegesen kikel e bábból a szőlőmoly, amely valamivel nagyobb és természetesebb a közönséges ruhamolynál. E molyra könnyen rá lehet ismerni arról, hogy hátán, ház szárnyát háztető formájára összeteszi, a felső szárnyán egy kis nyereg alakra emlékeztető kávésbarna színű harántsáv húzódik; a felső szárnya hegyén a nyereg alakú rajzhoz hasonló színű pont van. A moly a nappal legnagyobb részét a levelek alsó felére húzódva tölti, csak este röpködik, miközben párzik és vagy a félig kifejlődött, vagy azok nyelére egyet-egyet, összesen mintegy 30-40 petét tojik. — Ebből a petéből kell ki és jelenik meg augusztusban a szőlőmoly második nemzedéke. Ez a bogyókat részben vagy egészben kivágja, vagy csak részben kikezdi, de

szálaival mindig összefonogatja. Az így megtámadott bogyók azután rothadásnak indulnak, mert rájuk telepednek a különböző gombák. Még mielőtt a szüret beköszönt, a hernyó elhagyja a fürtöt és vagy a tőkére, vagy a karóra vándorol, itt behálózza magát és ki is telet. Májusban újra ki kel és megkezdi kártékony munkáját. Minthogy e rovar az ország legtöbb részén ez idő szerint még csak szörványosan fordul elő, nagy súly fektetendő e rovar pusztítására annyival is inkább, mert kis területen könnyen irtható s mert ez az eljárás arányilag véve a legolcsóbb munkával jár, de egyúttal a legjobb sikerrel is.

Azért tehát magamagának tesz hasznát a szőlősgazda, ha ebben a hónapban az első kötözés alkalmával megnézi a virágfürtöt s az említett kis hernyófészket leszedi. Minthogy pedig egyik-másik hernyófészek üres, azért nem kell a hernyót magát keresni, ami hiábavaló időtöltéssel jár, hanem le kell szedni valamennyi gyanus fészket. A szedésre legalkalmasabbak a nők akik egyszersmind kötözni is ügyesebben tudnak.

Hogy a szedők a fürtöt meg ne sértsék, legyenek azok hernyócsiptetővel ellátva. A hernyókat és bábjaikat legjobb egy vízzel telt edénybe szedni s azután elégetni. A munka eleinte, míg a munkások belejönnek a kellő gyakorlatba, lassú, de azután szaporán halad. Ahol nagy a fertőzés, ahol sok a szőlőmoly bábja, ott 8—10 munkás után egy megbízható felvigyázó munkás járjon, aki azután a munkát ellenőrzi.

A másik ellenség a szőlőilonca a szőlőmolytól nemcsak alakjára, hanem életmódjára nézve is különbözik, mert évenként csak egy nemzedéke van. Kártételét ugyanakkor kezdi meg, mint a szőlőmoly. Eleinte csak a hajtások hegyeit rágja össze, de ha a hernyó nagyobb, akkor az alsó levelekre száll le s itt fészket készít magának. A fürtöt is összerágja, a szemeket pedig teljesen tönkre teszi. A hernyó sárgászöld, majdnem olyan, mint a levél színe. Hosszúsága 3—40 mm. Igen élénk és fürge hernyó; legkisebb érintésre kiveti magát a fészkéből s azután a zöld lomb között nehéz rátalálni. Julius elején a petékből kikel a lepke s ez az éjjeli állat a nappal a levelek között tölti. Este rajzik s ugyanakkor a párzó pille a petéit a szőlőlevél felső szélére tojja. A petéből kikelt hernyók kikelés után rögtön elszélednek és behábozzák magukat.

A szőlőiloncának ugyanugy történik a pusztítása, mint a szőlőmolyé. Mivel azonban ez a zöld hernyó igen fürge s a levél érintése után fészkéből legtöbbször hirtelen kiugrik, a munkás legyen figyelmes a hernyó ezen ugró tulajdonságára is. E hernyó keresésének figyelmeztetőül szolgáljon az, hogy a mely szőlőtőkének levélzete igen meg van rágva, ott június hó végéig bizonyára megvan a szőlőilonca hernyója is. A szőlőilonca szedésének legkedvezőbb időpontja különben az, mikor a szőlőhajtás mástól araszos. Az ilyen hernyószedés szapora, de csak fiatal munkásnőkre bizandó, s a szükségekhez képest meg is ismétlendő. Azok

a szőlőlevelek a melyek össze vannak gombotyitva, azokat mind ie kell szedni és el kell égetni, valamint azokat a hajtásokat is, a melyekre a szőlőilonca peteit tojja.

Junius hónapban a virágzás befejeztével az abban maradt kötözést kell végrehajtani. A kötözésre vonatkozólag a következőket ajánlom. Legfontosabb a kötözésnél az, hogy a hajtásokat egészen a karóhoz szorosan hozzákötöni nem szabad. Ha szorosan kötjük a hajtásokat a karóhoz, a tökéet csak nehezen tudjuk áttekinteni, a permetezésnél a permetező anyag nem tud a hajtások közé jól behatolni, de meg a hajtások közé beszoruló fűrt sem tud a kötözés következtében kellőképen kifejlődni. Éppen ezért a kötözésnek nem szabad szorosnak lenni. — Egy évben rendszeren háromszor szoktunk kötni a szőlőben. Az első kötözés csak nagyon lazán történik, s rendszeren raffiával. A második kötözésnek már valamivel összébbhuzva, szorosabban kell történnie, de mindig úgy, hogy a hajtások ne legyenek szorosan a karóhoz kötve. Végül a harmadszorinál a karó végénél teljesen szorosan lehet és kell kötni, akként, hogy a hajtások szorosan a karóhoz legyenek szoritva, hogy a szél ne dörzsöje a karóhoz. — Már a második kötésnél a venyigéket egy kissé le kell nyomni, hogy azok a fűrtöknél egy kissé kidomboruljanak, vagyis kávaalakuak legyenek; így elérjük azt, hogy a fűrtök szabadon fognak állni, ami beérésnek egyik biztositéka. Hogy mivel kötözzünk, az a tetszéstől és szokástól függ. Egyik helyen raffiával, másik helyen kukoricaszárral szokás kötni, sőt némely helyen e célra sást vagy jutta fonalat is használnak. Bármilyen költöző anyag jó, csak legyen elég erős és tartós.

Ugyancsak junius hóban hajtjuk végre a válogatást, vagyis a fölösleges hajtások kitorését. E hónapban az ojtványiskolákban a földhalmokat megporhanyítjuk és a nemes gyökereket eltávolítjuk. Szükség esetén, pedig ha az első permetezés a nedves idő miatt nem lehetett teljes hatásu, a szőlőt e hó végén újból megpermetezzük. Ugyancsak e hóban megkezdjük a zöldojtások készítését. Ezzel siessünk, mert minél alacsonyabban végezhetjük az ojtást, annál biztosabb az eredmény. — A telepnek hagyott vesszőket spárgával vagy dróttal kikötjük.

Julius hónapban végrehajtjuk a harmadik kapálást. Ezt a kapálást csak az elvirágzás után eszközöljük, csak a kötözés bevégezése utána hagyjuk, nehogy a kötözés alatt az előbb felkapált föld újból leltiportassék. Siessünk, hogy 24-ig bevégezzük s ha éppen bevégezni nem tudnók, folytatjuk azt a kánikula megszűntével, tehát augusztus 20. után úgy, hogy szeptember derekáig okvetlen be legyen végezve. A kapálásnak e nemét gyomirtásnak nevezzük, mert nem munkáltatik a föld oly mélyen, mint májusban; elegendő itt a sikérbbe kapálás is. — E hónapban azokat a nyári hajtásokat, melyek a karó magosságot tuhnótték, egy arasztnyira a karó felett visszakurtítjuk. A hónapjhajtásokat a második levél felett levágjuk. Ha a szőlőben a vesszőkön az oidium mutatkozik ne várjuk be, hogy az a fűrtöket is ellepje, hanem

fogjunk hozzá a kénezéshez, mert később még a bor minőségét is veszélyeztetnők ezzel. E hónapban a korábbi zöldajtványok karóhoz való kötözését, illetőleg az ojtás helyén a pamut feloldozását el ne hanyagoljuk. A szőlőiskolában az ojtványok időnkinti kibontását, a talaj porhanyítását folytatjuk s amég lévő alany-s a még lévő alanyhajtásokat eltávolítjuk.

A következő augusztus hónapban már csak igen kevés dolgunk lesz.

Egyről-másról.

Milyen lesz az idei termés? Bizony erre mindannyian kíváncsiak vagyunk. Biztosat nem mondhatunk egész addig, amig be nem szüreteltünk, mert minden perczen jöhet egy jég s akkor vége a vérmes reményeknek. — Bár bizonyosat nem mondhatunk, de a kilátás szüretre — hála Istennek — ez idő szerint örvendeztető. A szőlő szépen fakad, mert az időjárás kedvezett neki. Igaz ugyan, hogy májusban egy újabb ellenség tört reánk, a sodró-bogár (Rhyrhites betnleti), s bár sok kárt tett, mégis a védekezéssel sikerült az általuk okozott kárt a lehető legkisebb minimumra redukálni. A fagyos szentek megbecsülték magukat, még az Orbán nem volt az idén a rettegett Orbán; mind a négy szenten átestünk füstölés nélkül. — A peronospora ellen megtettük az óvintézkedéseket, s így ezektől nem kell félni a gazának. Tehát a szőlő most — hála Istennek — fűrtökkel megrakva nagyon szépen virágzik s ez a mostani meleg száraz időjárás nagyon jó reá, mert a himpor szépen termékenyülhet, nincs a mi azt lemosná.

A szőlőnek ilyen örvendeztető képe nemcsak a mi vidékünkön van. Az ország minden részéből örvendetes híreket veszünk az idei termést illetőleg. A tőkék fejlődése mindenfelé jól indult, általában sok fűrt mutatkozik, egyenlőre szép reményekre jogosít fel. Ilyen az egész ország szőlőinek állása. Jégverés, amitől félnünk kell ez ideig még nem igen mutatkozott. Csak Tapolcsáról, Pécsről, Kecskemétről, Aradról és Somogyvármegyéből jelentenek csekély jégesőt. A meteorológia intézet jelentése szerint az idén csekély jeget fogunk látni s az is csak inkább dara lesz. Tehát az a körülmény is megerősítheti nézetünket, hogy egyszer valahára jó szüretet fogunk látni. Bizony szükségünk is van erre, mert eddig a sors mostohán bánt velünk. Még idáig mindég volt valami palamítás, a mely megtizedelte termésünket.

Az idén ennek következtében sok bor is lesz. Ennek értékesítése felett ne essünk kétségbe, mert lesz piacunk, és külföldi tudósítások szerint, az idén nagy lesz a bor importunk. Különösen Cseh- és Lengyelország fog nálunk nagyobb megrendeléseket tenni. A csemege-szőlőnek is meglesz a piaca. A létesítendő országos Borszövet-

kezet megkönnyíti boraink értékesítését. Hogy csakugyan nagy szüretnek nézünk elibe, igazolja az a tény, hogy idegen országokban nagyobb megrendeléseket tesznek hordók végett. Olaszország alig győzi küldeni hordóit Magyarországra.

Adja az Isten, hogy szép reményeink ebben az évben beteljesedjenek. Legyen ebben az évben minden szőlősgazdának bőséges szürete. A revisió alapján reméljük azt is, hogy ez az év meghozza az olasz borvám klauzola megszüntetését is. Ha ezt is megérhetjük ebben az évben, akkor ez az év egy rég várt boldog és áldásos idők megérkezését fogja bebizonyítani a nagy szőlőbirtokosok és bortermelők előtt.

Különfélék.

Az idő. A mostani száraz idő nagy kárt tesz a zöldojtványokban. A nagy hőségtől nem tudnak össze forradni s úgy néznek ki, mint a haldokló ember, akin egy pohár víz segítene. Nap-nap után várjuk az esőt. Be is borul, de esni nem akar. Akinek kisebb zöldojtvány telepe van, annak ajánlom, hogy ne sajnáljon tőle 1—2 lajt vizet. Az iskolát feltétlenül öntöztesse meg az, akinek van, mert aki még egy hétig vár az esőre, annak nem lesz 30 százalékos ojtási eredménye sem. A gazda naptári napja: Medárt is eső nélkül áldozott le, azért reménytelenül várhatjuk az esőt. — Ebben az évben szerencsés az, aki kevés zöldojtványt csináltatott. A nagy szárazság országos jellegű.

Milyen hosszú a szőlőnek a gyökere? A szőlőnek az a természete, hogy sovány talajon hosszú gyökereket ereszt, kövér, táplálékban dus talajon pedig csak rövid gyökert. A szőlőnek ez a sajátsága nagyon természetes, mert sovány talajon ugyancsak messzire el kell nyulkalgatnia, hogy táplálékát összeszedhesse, gazdag talajban ellenben nem nagyon kell magát megerőltetnie. Egy természetbuvár ezt a körülményt szemmel láthatóan demonstrálta. Két magról nevelt egyfajtájú, egyenlő koru és egyforma nagyságú fiatal szőlőnövényt kivett a földből. Mindkettőt, amint a tulipánt-hagymát szokás, vízzel megtöltött üvegbe helyezte. Az egyik üveg vizet bőven ellátta a szőlőtáplálójával, a másik üvegbe pedig csak nagyon kevés táplálóját tett. Az eredmény az lett, hogy az első üvegben a szőlő növényke szépen nőtt, gyarapodott, de gyökere majdnem változatlan maradt; a másik üvegben pedig a szőlőszára, lombja csaknem változatlan maradt, de gyökere hatalmasan megnövekedett.

A miniszterelnök a borvámról. Tisza István gróf miniszterelnök a kecskeméti gazdasági egyesület elnökéhez a borvám ügyében a következő levelet küldötte: »Kecskemét és vidéke a szőlősgazdáinak nevében hozzám intézett felhivatást a külföldi borok vámjának ügyében volt szerencsém közbe venni. Válaszképpen csak arról biztosíthatom Önöket, hogy az előterjesztésükben kifejezett szempontokat a magyar kormány is teljesen méltányolja, a maga részéről is át van hatva annak tudatá-

tól, mily nagy fontossága van a hazai borok megfelelő értékesítésének és hogy ezért a magyar szőlő és borgazdaság jogosult érdekeit az özszes külkereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásoknál megfogja védelmezni.

Filoxera zárlatok. A filoxera zárlatok napirenden vannak. Magyarországon és Nagypetri község szőlőiben a filoxera jelenléte megállapítván, nevezett községek határa a földművelésügyi miniszter rendeletével zár alá helyeztetett.

Mit tegyünk az éretlen szőlővel? Erre megtanítanak bennünket a görögök. Ők ebből ugyanis egy nálunk kedvelt büsítő italt készítenek, még pedig úgy, hogy a savanyu bogyókat összezúzzák s az így nyert levét vízzel felhígítván, cukorral kellőképen megédesítik. De szokták az éretlen szőlőt cukorba befőzni is, amiből nagyon kellemes ízű peccsenye melléklet lesz. Szokták aztán még az éretlen szőlő kisajtolt levét üvegre huzni s hogy meg ne romoljék, felül rá faolajat töltenek, ami a levegő behatolását megakadályozza. Ezt a levét aztán különféle ételekbe citromlé helyett használják, amelyhez az íze hasonlít.

Jó-e a homoki szőlők bora? Az Országos Chemiai Intézetben folyó vizsgálatok szerint az országnak mult évi bortermelése úgy minőségi, mint mennyiségi, de különösen minőségi szempontból minden jogos várakozást kielégített. Mindenesetre érdekes, hogy az újabb elvek szerint ültetett és kezelt homoki szőlők oly kitűnő bort szolgáltatnak, hogy nem is mindenki akarja elhinni, hogy nem hegyi, hanem homoki bor áll előtte. Minthogy a homoki szőlők évről-évre nagyobb mennyiségben lesznek termőkészek, az árak meglehetősen nyomottak, aminek két szempontból van jelentősége és pedig először, hogy a hamis bor készítése megszűnt jövedelmező lenni s így kevesebb hamis bor kerül forgalomba; másodsor, hogy oda kell hatnunk nehogy valamin kerülő uton-módon a példátlan olcsó olaszbor mégis csak bejusson hazánkba, amely a filoxera vész után nagy áldozatokkal felújított szőlőknek és a szép lendületet vett homoki szőlőknek jövedelmezőségét szüntetné meg s így a felújítás költsége által kimerült szőlőbirtokosokat biztosan tönkre juttatná. Mindenesetre figyelemre méltó, hogy a homokon olyan tüzes és kifogástalan minőségű bor terem, amiről pár évtizeddel ezelőtt még álmodni sem mertünk; és ha tartósság tekintetében itt-ott kifogást hallunk, az nem a bor minőségének, hanem annak tulajdonítható, hogy az alföldön nem lehet olcsó áron kifogástalan borpinczét építeni.

Külömbőség a zöldajtás és a gyökeres fásojtás között. A zöldajtás és a fásojtás között nagy a különbség. Már magát az ojtási időt tekintve, a fásojtásnak nagy előnye van. Ezt tavaszkor egész kényelmesen végezhetjük fűtött szobában, míg a zöldajtást csak jó időben eszközölhetjük. Ha szeles, esős idő van, a zöldajtvánnyal elmara-dunk. A fogamzást illetőleg a fásojtvány szintén előnyösebb, mert ez nincs auni veszélynek kitéve. Hisz tudjuk, hogy egy nagyobb szél tönkre teheti a szabadban lévő zöldajtásokat, hát még a fagy, vagy pedig a jég. Az eredmény is biztosabb a fásojtványoknál. Az előgyökereztetés által mintegy disporáltatik a megfogant ojtvány, hogy

a disparitio folytán megélhessen a földben. Tapasztali tény, hogy a fásojtásoknál a 80 sőt 90 százalékkal biztosabb, mint a zöldajtványoknál. Végre a kiültetett fásojtványnyal nincs sok baj és veszély míg a zöldajtásoknál a legnagyobb bajt döntéskor szokták elkövetni. Erre fogva igazolt tehát az a tény, hogy a szőlősgazda a fásojtások mellett figyeljen állást erre bázisra jövőben a szőlészetét. A két fajta ojtás eredményezte bor minősége közti különbséget illetőleg még nem jutottunk határozott eredményre. E tekintetben még sokat kell kísérleteznünk. — Annyit azonban már bizonyosan tudunk, hogy kiáltó különbség nincs közöttük.

A trágyának hatása a szőlő zamatjára. Az ember nem is hinné, hogy a különböző trágyák mily hatással vannak a szőlők zamatjára. Akárhányszor megtörtént már, hogy némelyik szőlősgazda borán valami különleges szagot vett észre s ennek okát nem tudta adni. Pedig hát ennek oka legtöbbször a használt különféle trágya. Magam is már kísérleteztem e végből. Nevezetesen egyik telepemen, amely tisztán Muskat Ottonel-lel van beültetve — akácfalevélből készített trágyát alkalmaztam. Hosszában és keresztben szórattam e telepen akácfalevélből készített trágyát s mikor kiforrott a Muskat Ottonel bora, ezen nemcsak muscat zamatot, hanem finom akácfa illatot is észrevettem. Ha tehát a trágya hatással van a szőlőzamatjára, üdvös tehát ha a gazda e körülményre is tekintettel van. Így legalább e lehet kerülni az is, hogy a bornak kellemetlen szaga bukéja legyen. Legtöbbször az egyes különleges trágyák okozzák azt hogy a bornak néha egér, penész vagy egyéb kellemetlen szaga van. Ne használjunk tehát olyan trágyanemeket, amelyek a bornak sajátos és kellemetlen buket kölcsönöznek.

Biztosítás a fagykár ellen A fagykár kiszámíthatatlan károkat okoz országszerte, anélkül, hogy ellene, mint a jégverés ellen, biztosítás útján védekezhetnénk. A fagy átlag 17—20 százalék termést pusztít el évenként. Nem érdektelen tehát az a hír, hogy francia biztosító társaság, mely a fagykárok elleni biztosításra alakult, legközelebb letelepszik Budapesten.

Az olasz vámtárgyalás. Az olasz kereskedelmi szerződés tárgyalására kiküldött olasz—osztrák—magyar megbízottak szorgalmasan üléseznek, de minthogy a tárgyalás titokban folyik, az eredményről vajmi keveset tudhatunk. Annyi mindazonáltal kiszivárgott, hogy az értekezés még csak a kölcsönös informálásoknál tart és a dolog lényegére nézve semmi határozat nem történt.

A szegedi borvásár. A szegedi országos borvásár iránt, amelyet szeptember havában a vendéglős-kongresszussal egyidejűleg rendez a »Szőlősgazdák Egyesülete«, a külföld mindinkább kezd érdeklődni. Ujabban Reckendorfs alsó-ausztriai borászati igazgató kért a vásárról bővebb felvilágosítást, kilátásba helyezvén az osztrák vendéglőaők megjelenését. Szeged város tanácsa a vásár helyéül a régi piarista gimnázium épületét engedte át.

A szőlőtálat elhordásának megakadályozása. Hegyi szőlőinknek nagy veszedelem, hogyha záporosó jó, a termőréteget az alól levő

völgyekbe sodorja s nagyon nehéz munka azután annak ismételt felérése. A lemosott iszap felfogására az utak és víznyások mentén gödröket szoktak készíteni, a gödrökben összegyűlt iszapot aztán visszahordják a szőlőre. Minthogy az ilyen gödröket ki kell kövezni, sokkal olcsóbb eljárás, ha e helyett ócska petróleumos bordókat ásunk a földbe.

Kérdések és feleletek.

10. Kérdés. Tökémen egy sajátságos tünetmenyt vettem észre. Ugyanis a szőlőlevelek felső lapján ezelőtt körül-belül két hónappal összefolyó domborodások, szemölcsök és hólyagok kezdtek jelentkezni. Nemsokára ezután a domborodások helyein, illetőleg a levelek alsó lapján szennyes, sárgásfehér színű, később pedig vörhenyes foltok is fejlődtek. Különösen a mézesfehérnél tapasztaltam leginkább e sajátságot s eleinte azt hittem, hogy talán peronoszpórával van dolgom. De beható megfigyelés után azt kell konstatálnom, hogy ez nem peronoszpóra, mert míg a peronoszpóra foltjainak határvonalai rendszeren elmosódnak, addig ezek a foltok határvonalai élesek. De van még köztük más különbség is. Nevezetesen, ha a peronosporának a foltját kezemmel dörzsölöm, az könnyen enged a dörzsölésnek, vagyis szétmállik, még ezek az ismeretlen foltok a dörzsölésre szét nem málnak, inkább kiesnek a levélből. Megfigyelésem szerint ezek a foltok először az alsó leveleket lepik el s úgy haladnak később fölfelé s most már a tökén úgy vannak, hogy alig van azokon egy olyan levél, amely ezektől a foltoktól mentes lenne. Még én ilyen a szőlőmben sohasem láttam s azért nem is tudhatom, hogy a fellépő fokozat mi idézte elő. Többi szőlőstársaimtól is kérdeztem már ennek az okát, de minthogy ezek sem ismerik, ez ideig még mindig felelet és felvilágosítás nélkül tépelődök magamban.

Tisztelettel fordulok tehát a Szerkesztő úrhoz felvilágosításért. Legyen szives nekem magyarázza meg, hogy a fent leírt foltok fellépését mi idézte elő? Egyben kérem, közölje velem azt is, hogy mikép védekezem ezek ellen.

P. L.

Felelet. Az Ön által leírt foltokat egy betegség idézte elő, az úgynevezett nemezbetegség. A betegséget másképen szöszbetegségnek vagy erinozishoz is hívják, amelyet egy szőlőátka idéz elő. Ez az átka a gubacsképző átkák közé tartozik s szabad szemmel alig látható, amiért is régebben a kártételeit vagy gombáknak tulajdonították, vagy a levél valamely abnormális szörképződményének tartották. Landói is volt az, aki megtalálta ezen állatot és aki kikutatta annak biológiai viszonyait. Ez az állat petéből fejlődik ki tavaszkor és őszig azokban a levéldudorodásokban tartózkodik, amelyek az Ön szőlőleveleit ellepték. De azért ne ijedjen meg, mert a veszedelem nem oly nagy, ami miatt aggódnia kellene. A szárazabb időjárás az átkák életére nézve egyáltalán kedvező, Ez átkák

ellen védőszert még nem találtak fel. Jó magam úgy védekezem ellenük, hogy mindjárt kezdetben leszedetem azokat a leveleket, amelyeken az említett átkák okozta foltok jelentkezni kezdenek. Az összeszedett leveleket azután a szőlő végén elégettetem. Ezt Önnek is ajánlom a jövőben: az idén még ne bántsa a leveleket, mert azok őszig úgy sem hullnak le és megsárgulni sem fognak. De azért elővigyázati szempontból ezt megteheti, hogy a szüret végeztével és a lombhullás előtt szedje le ezeket a leveleket és égettesse el. Így legalább nem fogják az átkák petéit földbe betakarni s így tavaszkor nem is lesz szőlőjében átka-kelés s ennek folytán levélfoltosodás.

11. Kérdés. Uj szőlő után jár-e adókedvezmény?

Felelet. A szőlőművelés előmozdítása végett az 1883. évi XVII. t.-cz. és az 1891. évi I. t.-cz. a homoki szőlőknél a következő adókedvezményeket engedélyezi:

1. A filloxeramentes homoktalajon létesített új szőlők 6 évig adómentesek, ha a telepítés az illetékes községi elöljáróságnál bejelentetik.

2. Elemi csapások, rovarok, a peronoszpóra stb. pusztítása esetén a szőlő azon évi adója egészben vagy részben elengedtetik, ha a káreset 8 napon belül a községi elöljáróságnak bejelentetett.

12. Kérdés. Milyen az a Chasselas blanc szőlő?

Felelet. A Chasselas blanc (Fendant roux — Gutedel veisser — Fehér gyöngyszőlő — Nemes Fábán — Chass. Angdvine). — Nyugati Svajczból származik, hol Fendant név alatt általánosan el van terjedve.

Tökéje (főleg lazább talajnemekben) erős: venyigéi vörösek, nem egyenes növéseiek, nagy rügyekkel s igen sok kaesesal: levelei a főér által ninesenek egyenlően elosztva, kicsinyek, finom növetűek, alul-felül csupaszok, 5 karélyuak: hajtásvégei pirosak s csupaszok. Fürtje nagy, gúlaalakú, tömött, néha laza: s rossz virágzás mellett egyetlen bogyoju: fürtnyele hosszú, vékony: bogyoí nagyok, gömbölyűek, sárgásak, érett állapotban a napos oldalon rozsdásfoltosak, vastagbőrűek, husosak s a bogyo héján az erek láthatók: érése korai: terem ugyan rövidre növelve is: de rendes termést löje csakis hosszú metszés után várhatni. Ugy ez, mint minden egyéb Chasselas válfaj is a lazább s nyirkosságban nem szökölküdü talajt szeret leginkább: kötött agyagban silány venyigét szolgáltat, csakis rövidre művelhető. A Chass. Saint Franc csakis hosszukás lazább fürtje által különbözik ettől.

13. Kérdés. A fürtök szőlőmben kezdenek rohadni. Megjegyzem, hogy a rothadást nem a peronoszpóra idézi elő, sem a szőlőmoly kucacának a pondrója. Más valami lehet itt, amit én nem tudok kitalálni. Legyen szives Szerkesztő ur utbaigazítással szolgálni. K. M.

Felelet. Az a más valami a mostani óriási szárazság. A szőlőszem a nagy szárazság és az erős napfény következtében napszurást kap és először megfomnyad, azután megkékül, míg végre egész elszárad. Különösen azok a fürtök vannak leginkább kitéve a napszurásnak, amelyeket nem takar a levél. Éppen ezért ez a körülmény is eléggé mutatja, hogy milyen esztelen dolog az, aki agyonritkítja a tökékei azért, hogy nagyobb szemű szőlője legyen. A szőlőnek a levél olyan, mint nekünk a kalap, vagy a napernyő. Megvédi ez a szemeket a nap intenzív melegé-

től. Máskülönbén vigasztalódjék, mert ez nemcsak az Ön szőlőjében van úgy. Nálunk is így van ez s már ugyansak vakarjuk a fejünket, hogy eső hiányában kevés lesz a termésünk, mert a szemek fonnyadásnak indulnak. De azért csak reménykedjék Ön is. Hisz tán csak lesz már eső! ? . . .

14. **Kérdés.** Az ugy nevezett „aszályt” mi idézi elő, és mi ennek a lényege? K. M.

Felelet. Az aszályt a szárazság idézi elő. Ugyanis a növény növekedésének első szakában talán elegendő nedvességgel rendelkezett, de a később beköszöntő vízhiány egyszerre magakasztja a fejlődést. E megakasztás a levélen először hervadás, bogyón ránczosodás alakjában jelentkezik, később a szín is változik míg végre úgy a levél, mint a bogyó a földre hull, vagy a hajtásra csüngve marad. Homoki szőlőkben az aszály néha csak foltonkint mutatkozik; ennek oka részben az lehet, hogy ott a futóhomok alatt olyan földréteg (pl. durva kavics) van, mely a felette levő homokból a nedvességet mohón elvonja és olyan mélyen eresztí le, hogy a szőlő gyökere nem érheti el. Ilyen helyet jobb be sem ültetni a szőlővel.

Kérdés. Tökéimen a fürtök nagyon megvannak ritkulva; csak itt-ott látható a fürtökön nagy szemek. — Nagyon természetes, hogy így a szürétre sines valami nagyszerű kilátásom, de minthogy a jövőben ez ellen szeretnék védekezni, legyen szives engem informálni, hogy miért olyan ritkák a szőlőfürtök s hogyan segítsék azokon? M. S.

Felelet. A fürt ritkaságának az oka legtöbb esetben a szárazság, minek folytán a fürt bogyói fejlődésükben elmaradnak; megérnek ugyan de igen kicsinyek maradnak „madárkásak” lesznek. A madárkás fürt ritka nemének egy része alig nagyobb a gombostü fejénél, zöld és éretlen (egres), más része pedig nyulserét nagyságu, néha csak félig, máskor pedig egészen érett. E madárkás fürtök rendszeren rossz, vagy csak rosszul trágyázott talajban lévő tökéken mutatkoznak; itt sok viz kellene, hogy a gyökér a sovány és nem eléggé gondozott talajból össze bírná szedni azt a tápláló anyagot, melyet a fürt rendes fejlődése megkíván. A legjobb segítség itt a töke gondos ápolása.

A madárkás fürt képződésének oka lehet azonban az is, hogy a töke gyöngye, télen pedig megviselte a hideg, vagy hogy az előző évi igen bő termés gyengítette el; továbbá, hogy a tökét nem gondozzák kellően, talán élösködők is bántják, vagy hogy virágzás idején a levegő hőmérséke igen alászállt és az időjárás ködös és szeles volt, vagy talán a szőlő későn viritott.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunknak 5. és 6-ik számát még kénytelenek voltunk egyszerre kiadni. E két számmal fél éves munkásságunkat befejeztük. A következő példánnyal megindul a második félév. Az első félév végén tisztelettel kérjük azokat az előfizetőket, akik még az előfizetés díját nem küldték be, hogy sziveskedjenek azokat mielőbb beküldeni szerkesztőségünkbe, nehogy az expedíciónál zavar támadjon. Azok az előfizetők pedig, akik csak félévre fizettek elő, legyenek szivesek a második félévre esedékes díjat beküldeni, hogy a lapot továbbra is küldhessük címükre. Még mindig lévén olyan előfizetők is, akik még a múlt évre is hátralékban vannak, kénytelenek vagyunk utoljára felszólalni, hogy a hátralékban levők csekély esedékeiket nyolcz napon belül sziveskedjenek hozzánk juttatni.

M. N. Kalocsa. Hála Isten, még náluuk nem jelentkezik. Külömben is megtettük az óvintézkedéseket.

L. N. Lugos. Legyen egész nyugodt. Ez a meleg idő olyan annak, mint nekünk a méreg.

K. B. Diósgyőr. Csak rajta! »Több is veszett Mohácsnál«!

Gy. B. Kecskemét. Igaz, hogy a chemiai intézetben azt állítjuk, hogy nemsokára versenyezni fognak, de én azt hiszem, hogy nagyon soká lesz az!

B. N. Versecz. Igen. Jö volt a reklám és azért híres. Van minálunk százszorta jobb és még sem híres. Szerencsétlenségünk, hogy mi nem értünk a reklámcsináláshoz.

K. K. Karczag. Én nem adok arra semmit, mert kötve hiszek a komának. Majdha az egész világ előtt bebizonyította, hogy igazat mond, akkor én is hiszek felfedezésének igazságában. Addig azonban nem, mert hihetetlennek tartom, hogy husz évi praxist egy évi theória megbuktasson.

B. L. Körmend. Elfogadtuk. Közölni fogjuk.

P. C. Pilis. A jövő számban lesz róla szó.

P. K. Tamási. Ugyan oda mehet! Keveset lát ott olyant, aminek ő hasznát fogja venni.

L. L. Peterd. Nagy sovinsta, azért beszél úgy, ha nem volna az, akkor engedne a kilenczvenkilenczből.

P. T. Sok dolog van benne olyan, ami a valóságban absurdum. Talán még elméletnek sem jó, mert nincs benne semmiféle ratió. Éppen ezért nem is közölhetjük.

HIRDETÉSEK.

Előleges hirdetés.

Van szerencsém t. előfizetőimnek becses tudomására adni, hogy az idén nagy mennyiségű előgyökerezett (mohás) fásajtványt készítettem. Tehát mind azok a tisztelt előfizetők, akiknek jövőre szükségük eend ilyen fásajtványokra, sziveskedjenek velem azt jó eleve tudatni, hogy azokat részükre rezelváltathassam,

Az ojtványokért a következő árakat számítom :

<i>Piros chassales ezre</i> 260 K.	<i>Mézes fehér ezre</i> 200 K.
<i>Fehér „ „ 260 K.</i>	<i>Kadarka ezre 200 K.</i>
<i>Muskát ottonel „ 260 K.</i>	<i>O'asz rizling ezre 200 K.</i>
<i>Csuda szőlő száza 40 K.</i>	<i>Passaut ezre 210 K.</i>

A megrendelésnél tisztelettel kérem a név, lakás és vasuti leadó állomás tiszta és olvasható kiírását.

A veszők jól csomagoltatnak (mohával), a csomagolásért mérsékelt díj számíttatik.

Csomor Béla

szőlő- és ojtvány-termelő

1500 liter COGNAC eladó!

1500 liter saját főzésű és kiváló finom minőségű cognacot

nagyban és kicsinyben

elárulom a szándékozom, 100 iternél iterenként 3 koronaért, 100 literen aul pedig 4 koronaért.

A szállítási díj a vevőt terheli, az üvegekért azonban semmit nem számítok. Nagyobb megrendelésnél a hordók árát beszámítom a vételárba, azonban ha ezek 8 nap alatt ezimetre jó állapotban visszaküldetnek, akkor azok árát visszatérítem.

Okvetlen szükséges, hogy a vevő minimálisan legalább 10 litert rendeljen, amely esetben a cognacot üvegekben és ládában gondosan becsomagolva szállítom.

A szállítási kellemetlenségek kikerülése vegett, kérem a czimet és az utolsó vasuti állomást tisztán és olvashatóan kiírni.

Vozári Tamás,

Gyöngyös. Fő-tér.

Bor. cognac és pálinka eladás.

Saját termésű, tisztán kezelt és kiváló finom minőségű *gyöngyösi és gyöngyösvísonai* vörös- fehér és siller-boraimat valamint saját főzésű szilva-, törköly- és seprő pálinkáimat, ugyancsak saját főzésű cognacomat kisebb és nagyobb mennyiségben elárulom.

Boraimat 50 litertől feljebb, pálinkáimat és cognacomat pedig minimális 25 litertől kezdődően a lehető legmegtérültebb árakon utánvét mellett szállítom.

A hordók beszerzési árát külön felszámítom, de ha azok 30 napon belül *jó állapotban és bérmentve* visszaküldetnek, akkor azok felszámított árát visszatérítem.

Boraim, valamint pálinkáim és cognacjaim már több alkalommal részesültek kitüntetésekben és elismerésekben, — tisztaságukért pedig garanciát vállalok. A megrendelésnél tisztelettel kérem a név lakás és a vasuti állomás tiszta és olvasható kiírását.

Kertész Antal

szőlő és nagybortermelő.

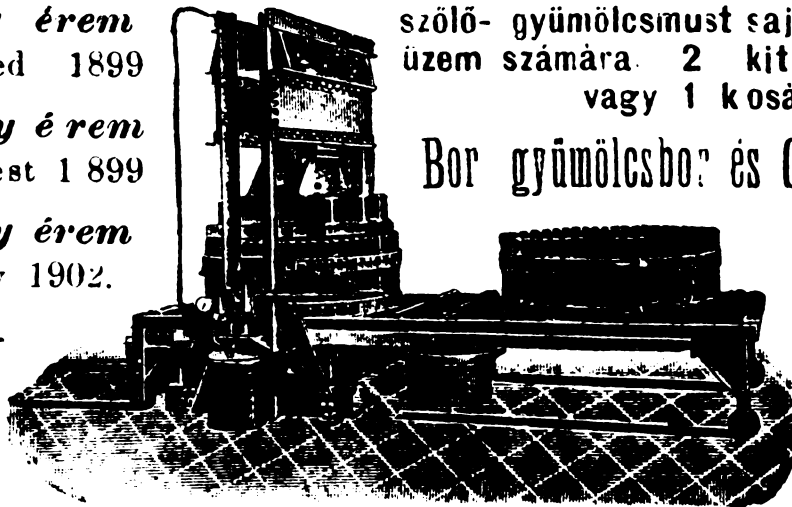
Hydraulikus sajtó

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902.

Hydrau-
likus
sajtóer

szőlő- gyümölcsmust sajtolására a nagy
üzem számára. 2 kitalható kosár 1,
vagy 1 kosárral.

Bor gyümölcsbor és Gyümölcshedv

sajtókat

kézihajtásra
Herkules nyomórendszer
kezelt fa vagy vasa-
tányérral

Gyümölcs és szőlő-örlöket, bogozó gépeket

Gyümölcs-kaszáló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jóállás mellett mint különlegességek a legújabb szerkezetet

MAYFARTH P. H. és Tsa. BÉCS. III,

különlegességi gyár gyümölcskertészeti gépekben

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve: Megrendelések idejekorán kéretnek

Gyöngyös, 1905 febr. 14.

Méltóságos Uram!

Az ismerős gyöngyösi hűs Rabasztija Rózsa a redakció is keljeseen bejegelt, így az előfizetők listájában a lap széküldése megakadt.

Az ideig várunk előfizetői jelekérésre, de miután az új előfizetők számban sikerült, most nagyobb helyre nem hagyunk fel, mert erős a meggyőződésünk, hogy az új eszaki anyagot megapastolha, a jövőben a szabványos és kitartó munkával újra helyreállíthatjuk a mértéket.

Az első szám az évben kettes lesz a jövő hó első felében meg fog jelenni. A múlt év elmaradt számait pedig időközönként pótolni fogjuk számunkban, hogy az XVIII. évfolyam is keljese legyen.

Miközben ezek híves tudomására adom, egyben esedezem Méltóságod pártfogásáért.

Maradtam Méltóságodnak --

alázatos és részolgója:

Tömörzselaf
kötet- és lapkiadó.

.....
.....
Lorsosom. n.p. Bogacs
Vertäwayer

.....
.....
Ottobogay
Hallasu Nyala
nawak
nawajis es nawayi

.....
.....

Mutatványszám.

I. évfolyam.

1905 évi december hó.

2. szám.

Szőlőkédvelők Lapja

és a szőlőfajok ismertetője.

Szőlőgazdasági hetilap.

A szőlőbirtokosok, kerttulajdonosok és szőlőkédvelők érdekeinek közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer.

A „Millenniumtelep” tagjai és rendelői e lapot tagsági díjuk, illetve vásárlási díjuk fejében ingyen kapják.

Laptulajdonos és kiadó:
BUDING KÁROLY,
föld- és szőlőnagybirtokos,
a „Millenniumtelep” tulajdonosa,
Nagyöszön, Torontál-m.

Felolós szerkesztő:
Schreiber Miklós 4. sz.

Előfizetési ár egész évre 4 k, félévre 2 k, negyedévre 1 k.

Aki a „Szőlőkédvelők Lapjára” csak egy negyedévre is előfizet, az, egy a telep tulajdonát képező szőlőszeti „Millenniumtelep naptárát” ingyen kapja.

Czikkeink utánnyomását csakis a forrás megnevezésével engedjük meg. Kéziratok vissza nem küldetnek.

TARTALOM: Figyelem. Előszó. Szives tudomásul. Sz. fel-tételek. Ált. tudnivalók. Hogyan ültessem szőlőajtványaimat? Mikor ültessem szőlőajtványaimat? Melyik a legjobb ojtvány? Minő szőlőfajokat ültessek?

**„Kreácza“-bor, 3¹/₂ lit. Demijon
bárhova bérmentve 4¹/₂ korona
előleges pénzbeküldés mellett! — A
Demijon 1 koronát ér! A „Kreácza“-
szőlő nem eléggé dicsérhető bor- és
csemege-faj; roppant bőtermésű,
finom és tartós szőlő. Tavaszi erős fagy
után a tőkefejből induló hajtások is
bő termést hoznak. ~~~~~
Ojtványa a „Millennium“-tele-
pen, bora pedig Buding Edénél
kapható Nagyőszön.**

TELEGRAMA

pentru fiecare.

În SĂCETA mare fură oltoiturile loze-
lor din „Millenniumtelep” (terito-
riul milenar) cu ajutorul a 4-or
mășinări mari de apă udate zilnic
cu **6.000.000** de litre de apă, și
așa dezvoltarea oltoiturilor e mi-
nună.

Notă însemnată

Cine voaște a avea un câștig la-
teral permanent și sigur, poate
cu ușurință agonisi pe baza con-
dițiilor din circularul alăturat
cătălogului principal anual câte
200—500 chiar și 1000 de coro-
ane ca câștig lateral.

БРЗОЈАВ

свакоме.

О великој суми из дана у дан поли-
вани су калами дозе на расад-
нику „Миленијум” помоћу 4 ве-
лика водена строја са 6.000.000
литри воде, те тако врло дивно
успевају калами!

Важна белешка!

Ко хоће да дође до сталног и
сигурног споредног занимања, тај
може врло лако да заради го-
дишње 200—300 чак и 1000 кру-
на под условима, што су назна-
чени у додатку уз ценовник

T Á V I R A T

mindenkinek.

A nagy SZÁRAZSÁGBAN a „Millenniumtelep” szőlőjtványai 4 nagy vízmű segítségével naponta 6.000.000 liter vízzel lettek meglocsolva és így a szőlőjtványok fejlődése gyönyörű!

FONTOS JEGYZET!

Aki állandó és biztos mellékeregetre akar szert tenni, az az árjegyzékhez csatolt mellékletben kitett feltétellel könnyű szerrel kereshet évi 200—500 sőt 1000 koronát is.

TELEGRAMM

für Jedermann.

In der großen **Trockenheit** wurden die Nebeneblungen des „Millenniumtelep“ mit Hilfe von 4 großen Wasserwerken täglich mit 6.000.000 Liter Wasser bewässert, somit ist die Entwicklung der Eblungen eine großartige.

WICHTIGE NOTIZ!

Wer einen beständigen und sicheren Nebeneinkommen haben will, kann auf Grund des zum Hauptkataloge beigelegten Zirkulares mit Leichtigkeit sich jährlich 200—500 selbst 1000 Kronen Nebeneinkommen verschaffen.

Figyelem

a czimezésre, mivel Nagyőszön több ojtványiskola van, amelyekben az ojtványok öntözve nem lettek és így azok fejlődése is a nagy szárazságban silány. A piszkos kupeczes konkurrenzia az ilyen hitvány iskolákat lefényképezi és az árjegyzékében minden név nélkül — hogy kinek az ojtványiskolájáról szerezte e képet — egyszerűen és elég szemtelenül **nagyőszői szőlőiskolának** nevezi.

Achtung

auf die richtige Adresse, weil in Nagyősz mehrere Rebschulen sind, welche in der grossen Trockenheit nicht bewässert wurden, daher die Entwicklung kümmerlich geblieben ist. Die schmutzige händlerische Konkurrenz fotografiert solche nichts-heissende Rebschulen ab, und nennt sie ganz einfach und unverschämt — ohne den Namen zu nennen von wessen Rebschule das Bild herrührt — als **Nagyőszői Rebschule**.

Miért?

nem kérte már eddig is Magyarország legnagyobb szülőiskolájának árjegyzékét?

Csatolt melléklet a „kedvezmény“-re vonatkozó nyilatkozat figyelemre méltatása kéretik!

Mindenki érdeke ezen árjegyzéket a legszélesebb körben ismertté tenni és terjeszteni!

Warum? verlangten Sie nicht schon längst den Catalog der größten Rebschule Ungarns?

Es wird ersucht, die in der Beilage angeführte Erklärung über „**Begünstigungen**“ gefl. durchzulesen!

Jedermanns Interesse ist es, diesen Catalog in allen Kreisen bekannt zu machen und zu verbreiten!

Perlestein, Zombolya.

Pentru ce?

nu ati cerut si pana acuma catalogul celei mai mari si vestite „scóle de via in Ungaria“.

Se róga a ceti alaturata informatiune peste „favorisare“.

In intersul tuturor posesori de via e a recomanda catalogul acesta unui public cat mai numeros.

Зашто? нисте већ и досад искали каталог највеће виноградарске школе у Угарској?

Изволите прочитати прикључени извештај о „умеренијим ценама“:

У интересу свију оних је, који се са виноградарством занимају, да овај каталог што више њима препоруче.